

Mark- och miljödomstolen

Klimat- och näringslivsdepartementet
KN2024/02252

Yttrande över promemorian Strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag

Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt avstyrker förslaget.

Enligt promemorian är det i första hand den enskilde som ska bedöma om en sjö eller ett vattendrag är undantaget från strandskyddet utifrån dess storlek eller bredd. Det är en bedömning som i många fall, särskilt avseende smala vattendrag, innebär betydande svårigheter. Ett vattendrag kan i delar vara bredare och i andra delar smalare. Ett vattendrags vattenstånd kan förändras betydligt under året till följd av exempelvis vårflod och nederbörd vilket leder till svårigheter att bedöma det normala medelvattenståndet. Mindre vattendrag är vidare mer reaktiva på inflöden av vatten vilket kan vara avgörande för om strandskydd ska bedömas råda eller inte. Förslaget innebär enligt domstolens mening betydande osäkerheter och kan ge upphov till tvister mellan det allmänna och enskilda i fråga om strandskydd råder eller inte. Det skulle i förlängningen kunna föranleda omfattande ekonomiska konsekvenser för enskilda för det fall exempelvis byggnader har uppförts utifrån en felaktig bedömning att strandskydd inte råder vid en sjö eller ett vattendrag.

För det fall förslaget trots vad som ovan anförts skulle leda till lagstiftning föreslår domstolen att det införs en bestämmelse motsvarande 11 kap. 9 § andra stycket miljöbalken, det vill säga att enskilda vid osäkerhet om strandskydd råder eller inte, frivilligt kan ansöka om dispens.

I promemorian framgår vidare tydligt att det kan finnas stora biologiska värden vid små vatten. Domstolen vill fästa uppmärksamhet på att förslaget skulle kunna innebära att strandskyddets syfte att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten, inte uppnås.

Slutligen bedömer domstolen att ett mer ändamålsenligt sätt att begränsa strandskyddet skulle kunna vara att minska det generella området som omfattas av skyddet till en bredd om 30 meter och ge länsstyrelserna möjlighet att öka skyddet till 100–300 meter vid särskilt skyddsvärda vatten.

I yttrandet har lagmannen Anders Erlman, rådmannen Malin Almqvist, tekniska rådet Lovisa Lind Eirell och domstolspraktikanten Einar Dahlberg deltagit.